

Кіровоградському обласному шкірно-венерологічному диспансеру — 90 років

Історія Кіровоградського обласного комунального шкірно-венерологічного диспансеру нерозривно пов'язана з історією степового краю України.

18 червня 1754 року було закладено фортецю святої Єлисавети, від якої веде відлік літ обласний центр — у минулому Єлисаветград, сьогодні — Кіровоград. Вік не такий уже і довгий, однак поважний. Місто старше за своїх південних сусідів — Дніпропетровськ (1776), Миколаїв (1778), Херсон (1788), Одесу (1795).

У фортеці святої Єлисавети для потреб військового гарнізону головнокомандувача Г.О. Потьомкіна в період російсько-турецької війни доктор медицини К.Ф. Рожалін організував лазарет, а пізніше — шпиталь. Шпиталь на 200 ліжок і водночас медико-хірургічну школу облаштував у 1788 році талановитий лікар і педагог доктор медицини П.Н. Шарой. З його ініціативи відкрито лікарню.

На той час центрами підготовки лікарів у Російській імперії стають шпитальні школи. Загалом було утворено шість таких шкіл: у Москві, дві в Петербурзі, у Кронштадті, в Барнаулі (Алтай) та Єлисаветграді. Першими учнями Єлисаветградської медико-хірургічної школи стали випускники Київської академії та Харківського коледжу, вихованці місцевого чоловічого пансіонату, учні з Чернігівського колегіуму Катеринославської, Белгородської, Уманської семінарії. Найбільшим прийом був у 1791 та 1794 роках — 47 учнів і 84 учні відповідно, тоді як до Московської та Петербурзької медико-хірургічних шкіл щороку приймали не більше ніж 20 учнів. За роки існування школа підготувала 225 лікарів та підлікарів, кожний восьмий лікар здобув освіту в Єлисаветградській медико-хірургічній школі.

Єлисаветградський венерологічний диспансер засновано 1 жовтня 1924 року. З 1936 року при Кіровському міському шкірно-венерологічному диспансері було організовано стаціонар на 30 ліжок. 10 січня 1939 року наказом Президії Вер-

ховної Ради СРСР утворено Кіровоградську область та змінено назву міста Кірово на Кіровоград, а Кіровський шкірно-венерологічний диспансер реорганізовано в Кіровоградський обласний шкірно-венерологічний диспансер. У період німецько-фашистської окупації Кіровограда з 1941 до 1944 року диспансер функціонував як міський шкірно-венерологічний диспансер.

Після визволення міста диспансер поновив роботу, головними лікарями були А.В. Бостогановілі (1946—1956), Г.В. Чапова (1956—1974), Є.Г. Безруков (1974—1979), заслужений лікар України О.І. Павелко (1979—2008), з 2009 року заклад очолює М.Ю. Попович.

За тридцятирічний період керівництва закладом О.І. Павелком докорінно реорганізовано дерматовенерологічну службу області, укомплектовано її професійно підготовленими кадрами, введено сучасні медичні технології. На сьогодні в регіоні спеціалізовану допомогу надають два диспансери (обласний та міський в Олександрії), одне відділення, 22 кабінети. В області працює 18 лікарів-дерматовенерологів вищої кваліфікаційної категорії та 21 — першої. Завдяки праці фахівців диспансеру значно покращилися показники роботи служби, проводиться робота із впровадження нових ефективних методів лікування хворих на ЗПСШ, хронічні дерматози, мікози та вірусні дерматози, результат — останніми роками знизилася захворюваність на ЗПСШ та шкірні заразні хвороби.

На сьогодні обласний шкірно-венерологічний диспансер є організаційно-методичним та консультативно-діагностичним центром надання дерматологічної та венерологічної допомоги населенню області. Диспансер має поліклінічне та три стаціонарних відділення (загальна кількість ліжок — 105): венерологічне, дерматологічне для дорослих та дитяче дерматоікологічне, клінічну та імунологічну лабораторії із сучасним діагностичним обладнанням.

Кілька років тому завдяки наполегливості головного лікаря та за підтримки співробітників

диспансеру було проведено ремонт приміщень усіх підрозділів, підсобних приміщень та упорядкування прилеглої території, що створило додаткові комфортні умови для хворих та медичних працівників. Усі відділення забезпечено комп'ютерною технікою.

Диспансерне відділення є найбільшим у складі за обсягом надання консультативної та медичної допомоги дорослому населенню Кіровограда й області, а також штатним розписом. Тут працюють лікарі вищої категорії: В.І. Синиця (завідувач, автор близько 30 науково-практичних публікацій з питань дерматовенерології), Я.Ф. Капелюшна, М.І. Соколова, С.Т. Воробйов, І.В. Стригачова, І.І. Курмаз, Л.С. Гавриленко, І.О. Мудрієвська, М.Є. Присяжна, М.М. Мірошніченко, Л.В. Гончар, О.В. Саржевська, О.М. Парохонько (протягом 20 років використовує метод кріотерапії для лікування доброякісних новоутворень шкіри). Головний лікар М.Ю. Попович та лікар-ординатор П.І. Синиця вперше в області впровадили в роботу метод дерматоскопії для діагностування новоутворень шкіри і меланоми, а також лікування доброякісних новоутворень шкіри радіохвильовим високочастотним електрорітургчним апаратом «Надія».

Останніми роками у відділенні запроваджено сучасні методи діагностики, терапії та профілактики вірусних захворювань шкіри та їх ускладнень, що покращило якість лікування цієї категорії хворих. Відкрито кабінет довіри для споживачів ін'єкційних наркотиків, де надають консультації лікарі, проводиться обстеження, лікування ЗПСШ та обмін шприців з метою зменшення ризику захворювання на ВІЛ, вірусні гепатити. Дерматологічне відділення для дорослих має 35 ліжок. Завідувач Г.С. Кожухар (1982–2006) одним з перших в Україні почав використовувати метод апітерапії для лікування пацієнтів з артропатичними формами псоріазу, алопецією, нейродермітом. Лікар-ординатор В.Б. Кашенко з 2000 до 2012 року очолював службу СНІДу в Кіровоградській області, був головним лікарем обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом, є автором 32 науково-практичних публікацій з питань дерматовенерології, деякі статті надіслано в наукові центри США, Куби, Угорщини, Німеччини. Протягом останніх років у відділенні впроваджено сучасні методи лікування із застосуванням передових медичних технологій. Також налагоджено взаємодію зі службами суміжної спеціалізації для більш повного та якісного забезпечення медичною допомогою пацієнтів з тяжким та ускладненим перебігом хронічних дерматозів.

Венерологічне відділення має 40 ліжок. Завідувачі відділення — заслужений лікар України Б.С. Мельник (1978–1980), В.В. Янчуков (з 1980 року), лікар-ординатор — кандидат медичних наук С.І. Курята (2000–2005).

Дитяче дерматомікологічне відділення відкрито в шістдесятих роках минулого сторіччя в обласній дитячій лікарні. На початку 1980-х років у зв'язку зі збільшенням захворюваності на шкірні захворювання у дітей в Кіровоградській області відділення було переведено в обласний шкірно-венерологічний диспансер, де понад 20 років завідувачем була лікар-педіатр вищої категорії Л.Л. Гліва. На сьогодні відділення розраховано на 30 ліжок. За дитячу дерматомікологічну службу в області відповідають кваліфіковані фахівці та лікарі вищої категорії: завідувач Т.М. Старкіна, Л.В. Томенко, І.В. Сухіна, І.В. Звездяк. При відділенні в дерматомікологічному кабінеті надається консультативна допомога, проводиться обстеження хворих дітей міста Кіровограда та області з використанням сучасного бінокулярного мікроскопа та люмінесцентної лампи. У 2013 році відкрито школу atopічного дерматиту, надаються рекомендації з догляду за проблемною шкірою у дітей для продовження ремісії хронічних алергодерматозів. Щомісяця організуються практичні заняття з батьками хворих на алергодерматози дітей. У відділенні постійно впроваджуються нові методи лікування алергодерматозів, грибової, гнійничкової патологій.

Лабораторну допомогу області забезпечують 26 серологічних лабораторій.

У різні часи в диспансері працювали відомі науковці-дерматовенерологи та висококваліфіковані фахівці, зокрема Л.М. Ковальова (1972–1973) — доктор медичних наук, професор кафедри дерматології та венерології Одеського національного медичного університету, член Нью-Йоркської академії медичних наук та Європейської академії дерматології і венерології, автор понад 400 наукових публікацій у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях, має 18 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, написала чотири монографії; кандидати медичних наук: М.Є. Луганський (1975–1977) — головний лікар шкірно-венерологічного диспансеру м. Ялта, Г.П. Сябенко — головний лікар Кіровоградського обласного шпиталю з 2003 року, Г.М. Люльченко — заслужений працівник освіти України, заступник директора з навчальної роботи Кіровоградського медичного коледжу імені Є.Й. Мухіна (1976–2007), А.І. Чоботар — лікар-дерматовенеролог вищої категорії медико-санітарної частини Кіровоградської льотної академії Національного

Головний лікар Кіровоградського обласного шкірно-венерологічного диспансеру М.Ю. Попович з лікарями диспансеру

авіаційного університету, голова циклової комісії вузьких клінічних дисциплін, викладач вищої категорії, викладач-методист Кіровоградського медичного коледжу імені Є.Й. Мухіна, співавтор «Атласу шкірних хвороб», підручника «Дерматологія та венерологія» та «Практикуму з дерматології та венерології» для студентів вищих навчальних закладів I–III рівнів акредитації.

Протягом останніх тридцяти років обласний шкірно-венерологічний диспансер плідно співпрацює з кафедрою дерматовенерології Дніпропетровської медичної академії для підготовки молодих фахівців в інтернатурі, а також з інститутом дерматології і венерології НАМН України

(м. Харків). У 2010 році підписано меморандум між диспансером та Харківською медичною академією післядипломної освіти про безоплатне консультування та лікування хворих регіону з тяжкою патологією шкіри.

Своє 90-річчя Кіровоградський обласний шкірно-венерологічний диспансер зустрічає з розумінням усіх проблем галузі вітчизняної охорони здоров'я та дерматовенерологічної служби. На сьогодні проводиться активна робота щодо діагностики і лікування опортуністичних інфекцій у хворих з ВІЛ/СНІДом, оптимізується ліжковий фонд, впроваджуються новітні технології діагностики та лікування.

**Підготували М.Ю. Попович, В.Б. Кащенко, А.І. Чоботар, В.І. Синиця
КЗ «Кіровоградський обласний шкірно-венерологічний диспансер»**